

Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU38

Extra ändringsbudget för 2023 – Försvarsmateriel till Ukraina

---

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringsbudget. Det innebär att regeringen bemyndigas att skänka försvarsmateriel till Ukraina i form av stridsvagn 122, artilleripjäser av typ Archer och robotsystem 97, samt ammunition till denna materiel, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid. Utskottet tillstyrker också att regeringen bemyndigas att besluta om försäljning av artilleripjäser av typ Archer till Storbritannien. Riksdagen godkänner vidare en ändrad ram för utgiftsområde 6, anvisar ändrade anslag och bemyndigar regeringen att ingå ekonomiska åtaganden i enlighet med propositionens förslag.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:92 Extra ändringsbudget för 2023 – Försvarsmateriel till Ukraina.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	6
Extra ändringsbudget – Försvarsmateriel till Ukraina	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen.....	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens förslag till ändrad ram och ändrade anslag för 2023	10
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till ändrat beställningsbemyndigande för 2023	11
<i>Tabeller</i>	
Ändrad ram för utgiftsområde 6 och ändrade anslag 2023	10
Ändrat beställningsbemyndigande 2023	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Extra ändringsbudget – Försvarsmateriel till Ukraina

Riksdagen

a) bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap besluta att skänka försvarsmateriel till Ukraina i form av stridsvagn 122, artilleripjäser av typ Archer och robotsystem 97, samt ammunition till denna materiel, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde om högst 6 267 200 000 kronor,

b) bemyndigar regeringen att under 2023 besluta om försäljning av högst 14 artilleripjäser av typ Archer till Storbritannien,

c) bemyndigar regeringen att disponera försäljningsintäkterna enligt föregående punkt b),

d) godkänner ändrad ram för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap och anvisar ändrade anslag enligt regeringens förslag,

e) bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst det belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:92 punkterna 1–5.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Stockholm den 22 mars 2023

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Björn Wiechel (S), Charlotte Quensel (SD), Adnan Dibrani (S), Ali Esbati (V), Hans Eklind (KD), David Perez (SD), Carl B Hamilton (L), Eva Lindh (S), Adam Reuterskiöld (M), Oliver Rosengren (M), Ulrika Liljeberg (C), Marielle Lahti (MP) och Zinaida Kajejic (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2022/23:92 Extra ändringsbudget för 2023 – Försvarsmateriel till Ukraina. I propositionen lämnar regeringen förslag till ändringar i statens budget för 2023. Förslagen är en följd av det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Det har inte väckts några följdmotioner med anledning av propositionen.

Utskottet har till följd av den korta beredningstiden inte gett andra utskott tillfälle att yttra sig.

I bilaga 1 finns en förteckning över behandlade förslag. I bilaga 2 redovisas regeringens förslag till ändrad ram för utgiftsområde 6 och ändrade anslag för 2023. I bilaga 3 redovisas regeringens förslag till ett ändrat beställningsbemyndigande för 2023.

Skäl för ändringar i statens budget och förkortad motionstid

Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tilläggsbestämmelse 9.6.1). Förslag till ändringar i budgeten får dock lämnas vid andra tillfällen om regeringen anser att det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket).

Enligt 9 kap. 13 § riksdagsordningen får riksdagen, om en proposition måste behandlas skyndsamt, på förslag av regeringen besluta om kortare motionstid om det finns synnerliga skäl.

I propositionen anförs att Sverige tidigare har lämnat omfattande stöd till Ukraina, i form av både ekonomiska och materiella resurser. Regeringen ser ett fortsatt behov av att bistå Ukraina. Ukraina har efterfrågat ytterligare stöd i form av försvarsmateriel. Vidare har Storbritannien efterfrågat möjligheten att anskaffa försvarsmateriel till följd av landets donationer av materiel till Ukraina. Försvarsmakten bedöms under en begränsad tid kunna avvara viss sådan materiel. Sverige har ett utrikes- och säkerhetspolitiskt intresse av att skyndsamt tillhandahålla den efterfrågade materielen. Regeringen anser mot denna bakgrund att det finns särskilda skäl för att lämna förslag till ändringar i statens budget för 2023. Regeringen anser vidare mot bakgrund av vad som ovan anförts att det finns synnerliga skäl för riksdagen att besluta om förkortad motionstid. Regeringen föreslår att motionstiden förkortas till fyra dagar.

Propositionen överlämnades till riksdagen den 16 mars 2023. Vid bordläggningen av propositionen samma dag beslutade riksdagen, i enlighet med regeringens förslag, att förkorta motionstiden till fyra dagar.

Motionstiden löpte således ut den 20 mars 2023. Propositionen hänvisades till finansutskottet den 16 mars 2023.

Tidigare ändringsbudgetar under 2023

1. Extra ändringsbudget för 2023 – Stöd till Ukraina samt åtgärder riktade till företag och hushåll till följd av höga energipriser (prop. 2022/23:52, bet. 2022/23:FiU31, rskr. 2022/23:118–120),
2. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (prop. 2022/23:58, bet. 2022/23:FiU33, rskr. 2022/23:125).

Utskottets överväganden

Extra ändringsbudget – Försvarsmateriel till Ukraina

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att skänka försvarsmateriel till Ukraina i form av stridsvagn 122, artilleripjäser av typ Archer och robotsystem 97, samt ammunition till denna materiel, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid. Regeringen bemyndigas också att besluta om försäljning av artilleripjäser av typ Archer till Storbritannien och att disponera försäljningsintäkterna. Riksdagen godkänner vidare en ändrad ram för utgiftsområde 6, anvisar ändrade anslag och bemyndigar regeringen att ingå ekonomiska åtaganden i enlighet med propositionens förslag.

Därmed bifalls propositionen.

Propositionen

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

I statens budget för innevarande år finns anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap uppfört med 51 802 548 000 kronor. Anslaget används bl.a. för att bibehålla materielens eller anläggningens tekniska förmåga eller prestanda. I propositionen föreslår regeringen att den bemyndigas att skänka försvarsmateriel till Ukraina. Överföringen av materiel till Ukraina medför bl.a. kostnader för transport och iordningställande av materielen samt utbildning och säkerhetsskyddsåtgärder. Anslaget bör därför ökas med 524 500 000 kronor.

1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

I statens budget för innevarande år finns anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar uppfört med 29 287 005 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att under innevarande år besluta om beställningar och avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 149 684 700 000 kronor 2024–2031.

Anslaget används bl.a. för att finansiera utveckling, anskaffning, återanskaffning och avveckling av anslagsfinansierad materiel och anläggningar. Ukraina har efterfrågat stöd i form av försvarsmateriel. Landet bedöms vara i behov av bl.a. stridsvagnar, luftvärn och artilleriförmåga. Denna materiel behövs även fortsättningsvis för Försvarsmaktens verksamhet, men bedöms under en begränsad tid kunna avvaras som stöd till Ukraina.

Sverige har ett utrikes- och säkerhetspolitiskt intresse av att tillhandahålla den efterfrågade materielen till Ukraina. Enligt 8 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) får regeringen besluta om överlåtelse av lös egendom om egendomen inte längre behövs för statens verksamhet eller blivit obrukbar eller om den inte anskaffats med statens medel. För att regeringen ska kunna skänka den ovan nämnda materielen till Ukraina krävs därför riksdagens bemyndigande. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att besluta att skänka försvarsmateriel till Ukraina i form av stridsvagn 122, artilleripjäser av typ Archer och robotsystem 97, samt ammunition till denna materiel, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde av högst 6 267 200 000 kronor. Därtill föreslås en försäljning av artilleripjäser av typ Archer till Storbritannien. De artilleripjäser som föreslås skänkas och säljas är ännu inte förbandsatta. Det samlade värdet av materiel som föreslås skänkas och säljas uppgår till sammanlagt 8 635 000 000 kronor. Med hänsyn till Försvarsmaktens behov och det säkerhetspolitiska läget är det av stor betydelse att återanskaffning av motsvarande materiel som föreslås skänkas kan ske skyndsamt. Anslaget bör därför ökas med 205 000 000 kronor. För att kunna återanskaffa materiel motsvarande det som föreslås skänkas och säljas behöver även beställningar som medför ekonomiska åtaganden kommande år göras. Bemyndigandet bör därför ökas med 8 430 000 000 kronor. Ökningen av bemyndigandet avses till viss del finansieras med ökade anslag om totalt 6 062 200 000 kronor för 2024–2028, till viss del av försäljningsintäkter och resterande del av beräknade medel på anslaget. Utförelse av försvarsmateriel som utgör krigsmateriel enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel kräver tillstånd enligt samma lag.

Bemyndigande att besluta om försäljning av artilleripjäser av typ Archer

Storbritannien har efterfrågat möjligheten att anskaffa artilleripjäser av typ Archer till följd av landets donationer av sådana system till Ukraina. Regeringen gav den 19 januari 2023 Försvarets materielverk i uppdrag att förhandla om en överenskommelse om försäljning av Archer till Storbritannien. För Sverige innebär en försäljning av artilleripjäser av typ Archer försvarsnytta genom samarbete kring utveckling av systemet och möjligheten till gemensamma övningar och taktikutveckling. Det är även angeläget att Sverige och Storbritannien genom ett samarbete kan förse Ukraina med en starkare och mer uthållig artilleriförmåga. I enlighet med 8 kap. 6 § budgetlagen får regeringen besluta att överlåta lös egendom om den inte längre behövs för statens verksamhet eller blivit obrukbar eller om den inte anskaffats med statens medel. Artilleripjäser av typ Archer behövs även fortsättningsvis för Försvarsmaktens verksamhet.

För att regeringen ska kunna sälja artilleripjäserna till Storbritannien krävs därför riksdagens bemyndigande. Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att besluta om försäljning av högst 14 artilleripjäser av typ Archer till Storbritannien och att disponera försäljningsintäkterna.

Konsekvenser för statens budget

De förslag som lämnas i propositionen innebär att anvisade medel sammantaget ökar med 0,7 miljarder kronor 2023. De ökade utgifterna beräknas försämra statens finansiella sparande med 0,7 miljarder kronor och öka statens lånebehov med motsvarande belopp. Den föreslagna förändringen av beställningsbemyndigandet på anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar medför ökade utgifter. Anslaget beräknas behöva öka med totalt 6,1 miljarder kronor 2024–2028. De ökade utgifterna beräknas försämra statens finansiella sparande med 0,1 miljarder kronor 2024, 0,2 miljarder kronor 2025, 0,2 miljarder kronor 2026, 1,2 miljarder kronor 2027 och 4,4 miljarder kronor 2028. Statens lånebehov beräknas öka med motsvarande belopp.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom propositionen och tillstyrker regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

*Proposition 2022/23:92 Extra ändringsbudget för 2023 –
Försvarsmateriel till Ukraina:*

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap besluta att skänka försvarsmateriel till Ukraina i form av stridsvagn 122, artilleripjäser av typ Archer och robotsystem 97, samt ammunition till denna materiel, som kan avvaras av Försvarsmakten under en begränsad tid, till ett värde om högst 6 267 200 000 kronor (avsnitt 3.1).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 besluta om försäljning av högst 14 artilleripjäser av typ Archer till Storbritannien (avsnitt 3.1).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att disponera försäljningsintäkterna enligt 2 (avsnitt 3.1).
4. Riksdagen godkänner ändrad ram för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap och anvisar ändrade anslag enligt tabell 1.1.
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst det belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

BILAGA 2

Regeringens förslag till ändrad ram och ändrade anslag för 2023

Ändrad ram för utgiftsområde 6 och ändrade anslag 2023

Tusental kronor

Utgifts- område	Anslag	Beslutad		
		ram/anvisat anslag	Förändring av Ny ram/ anslag	Ny ram/ny anslagnivå
6	Försvar och samhällets krisberedskap	95 640 030	729 500	96 369 530
	1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	51 802 548	524 500	52 327 048
	1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	29 287 005	205 000	29 492 005
	Summa anslags- förändring på ändringsbudget		729 500	

BILAGA 3

Regeringens förslag till ändrat beställningsbemyndigande för 2023

Ändrat beställningsbemyndigande 2023

Tusental kronor

Utgifts- område	Anslag		Beslutat beställnings- bemyndigande	Förändring av beställnings- bemyndigande	Nytt beställnings- bemyndigande	Tids- period
6	1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	149 684 700	8 430 000	158 114 700	2024– 2031
		Summa förändring av beställnings- bemyndigande på ändrings- budget		8 430 000		

Anm.: De ekonomiska åtagandena medger utgifter fr.o.m. 2024 t.o.m. angivet slutår.